

פרוטוקול מס' 143
מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה
מיום ו' ט"ו בטבת תשל"ו 19.12.75 שעה 8.30

נכח:

חברי הועדה: י. ארידור - היו"ר
נ. אליעד
י. בארי
א. גיבלבר
מ. הכהן
א. הרליץ
א. ורדיגר
ב. מואב
ב. צוקשט
י. תמיר

מוזמנים: ש. רותם - סמנכ"ל משרד הפנים

מזכיר הועדה: י. יפה

רשמה: א. גוטמן

- 1) סדר היום: ניהול המשק הכספי ברשויות המקומיות (הצעת ח"כ י. בארי)
- 2) שאלת הסתבכות הרשויות המקומיות בעסקות אשראי ברבית גבוהה (הצעת ח"כ א. אפרת)
- 3) בעיות המימון של הרשויות המקומיות

היו"ר י. ארידור: אני פותח את הישיבה.

1. ניהול המשק הכספי כרשויות המקומיות (הצעת ח"כ י. בארי)
2. שאלת הסתכנות הרשויות המקומיות בעסקות אשראי בריכית גבוהה (הצעת ח"כ א. אפרת)
3. בעיות המימון של הרשויות המקומיות

היו"ר י. ארידור: בסוף הישיבה הקודמת התבקש מר רותם להמציא לנו נתונים על תקציב 76 וחלוקת התשלומים לגבי חובות שוטפים.

ש. רותם: האומדן הוא כ-8,6 מליארד ל"י. ישבנו כבר עם שר האוצר.

היו"ר י. ארידור: קבלנו נתונים מסוימים ממר רותם; התקציב הכולל בשנה הבאה יהיה 8,6 מליארד ל"י. מתוך זה, מליארד ושש מאות ושמנים מליון ל"י השתתפות משרד הממשלה, 1,5 מליארד ל"י הכנסה מועברת, מליארד ופאתיים וששים מליון ל"י מענק משרד הפנים ו-2,3 מליארד הכנסה עצמית.

בשנה הקודמת ההכנסה העצמית היתה מליארד ושמנים מאות ומליון ל"י, השתתפות משרד הממשלה היתה מליארד ומאתיים שבים וחמשה מליון, הכנסה מועברת היתה מליארד ומאה וחמשים מליון, מענק משרד הפנים היה מליארד ומאתיים חמשים וששה מליון ל"י.

אני רוצה לשאול כמה שאלות ולהעיר כמה הערות. אחר כך, נבחר ועדת-משנה לסיכום ההצעות שתונחנה על שלחן הכנסת.

קראתי את ההצעה של ועדת המנכ"לים והיו"ר בענין שיפור המימון של הרשויות המקומיות. לי לא ברור: א. מה יקרה אם מערכת החובות, שהיא בחלקה מערכת צמודה, איך מתכוונים להתגבר על הענין הזה? ב. מדוע לא מציעים במשרד הפנים רפורמה של מבנה המימון?

ההמלצות האלה מתיחסות בעיקר לבעיות השכנויות של צורת התיקצוב של הרשויות המקומיות, ואין שום נסיון לפתור את הבעיות המרכזיות בהקשר לחובות המוטלים עליהן בנושאים שונים. מה שיותר מוזר הוא, שהשתתפות משרד הממשלה בשרותי חובה תהיה בשעור של 75% ולא על בסיס תקני. אינני מבין מדוע שרותי חובה יש צורך רק במימון של 75% מהמחיר הריאלי ולא במימון מלא? נאמר כאן שהשתתפות משרד הממשלה היעודיים במימון שרותי חובה, תהיה בשיעור של 75% מעלותם הריאלית המיוסדת על בסיס תקני.

השתתפות משרד הממשלה יעודיים במימון שירותים מקובלים, שאינם שרותי חובה, אך המשרד הנוגע בדבר מעוניין בקידומם ויש לו תקציב לכך, תהיה בשיעור של 50% של עלות ריאלית סבירה המיוסדת על בסיס תקני.

כל זה אינני מבין. אם יש למשרד תקציב לכך, מדוע זה צריך להיות רק 50% מה שיקרה הוא, שמצד אחד אתה גורע ומצד שני אתה מוסיף. אם יש רשות, שאינה מסוגלת לשאת ב-100% הוצאות שרותי חובה, היא תקבל 75% ממשרד הממשלה ויתר 25% זרך משרד הפנים. מדוע זה צריך לבוא מהמשרד היעודי רק בחלק? מדוע צריך משרד החינוך, נביח, בעניני חינוך חובה לשאת ב-75% ו-25% ע"י משרד הפנים?

אני הצעתי, שאם השרותים יעבירו לממשלה. זו לא הצעה מהיום. זה דבר, שאנו דורשים כל הזמן, ואינני רואה כל סבה לא לעשות את זה, ביחוד כשאומים 75% מהעלות הריאלית. אני נוגן למישהו אחר לבצע את התקן, אני משלם 75% ממה שטעון ביצוע, ואחרי זה אין לי שום אפשרות לפקח.

הממונה על מחוז תל-אביב מקבל הוצאות לפי בסיס תקני 75%, ואת ה-25% הוא אוסף ממקום אחר. למשרד הפנים אין אפשרות לפקח.

הוועדה גם לא פתרה את הנושא של מה יקרה עם הארנונה. הוועדה החליטה על שתי אפשרויות: 1. לקיים גם בעתיד את הארנונה כמס כללי שיהווה מקור הכנסה עצמית ברשויות המקומיות. 2. לבטל את הארנונה הכללית בשל חסרונותיה כפי שצויינו באפשרות מס. 1. ובמקומה להקצות לרשויות המקומיות ולסכסכים נוספים שכלל הכנסות המדינה.

האם חוסר הבהרות הזאת היא רק על הארנונה הכללית או זה חל גם על דברים אחרים?

שמענו שיש תביעה של השלטון המקומי לקבל אחוז מסוים ממס ערך מוסף.

באיזה מדה קושרים את ההכנסות של הרשויות המקומיות לחלקן בארנונה? האם יכל להיות מצב, שבו רשות מקומית אשר תושביה יותר אמידים, יכולה לקבל בארנונה יותר, ורשות מקומית אשר תושביה פחות אמידים, יכולה לקבל פחות ארנונה, ז"א מדת הסיוע תהיה ביחס ישר לאפשרויות התושבים? הרשות המקומית מקבלת חלק מהארנונה הכללית, היא מקבלת אחוז מסוים ממה שהממשלה גובה. האם נוצר מצב, שכל שהרשות המקומית עשירה יותר היא תקבל יותר, וככל שהיא עשירה פחות היא תקבל פחות?

ניהול יעיל ותכניות חסכון: אתם, בהצעותיכם, כותבים, שתוספת משרדים בעתיד תעשה ותידון עם הכנת התקציב על פי הכללים שאימצה לעצמה הממשלה.

מדוע אתם לא יכולים לקבוע באיזה שטחים אתם נותנים להוסיף עובדים, ובאיזה שטחים אתם לא נותנים להוסיף עובדים? איך זה יתכן, שאתם לא מצליחים לצמצם את העובדים כאשר כל הוספת תקן שעונה אישור שלכם? אתם מסוגלים להלחם נגד תוספת שכר או בעד תוספת שכר בכל רשות מקומית. אני חושב, שהגיע הזמן, שאתם תוכלו לקחת בידיים את העניין של תקן ברשויות המקומיות ולמנוע קבלת עובדים זמניים ולמנוע ניפוח.

לפי הערכתי, בנושא הזה לא נעשה מספיק במשרד הפנים, כדי למנוע את הניפוח, ובמיוחד בתל-אביב - בלי קשר מיהיה בשלטון המקומי בתל-אביב. היתי רוצה לדעת, איך הדברים האלה יתבצעו הלכה למעשה בעתיד?

י. בארי:

בעקבות הערות של חברי ועדה - לא כל חברי הוועדה, אבל חלק לא מבוטל מחברי הוועדה מ להעביר שרותים מסוימים שבאפיים הם ממלכתיים, מטיפול הרשות המקומית לטיפול הממשלה, בעיקר מימון. למשל, בעניין סעד, אני עומד על כך שצריך שזה יהיה בטיפול המדינה, והוא הדין לגבי בריאות. נמסר לנו, שהוקמה ועדה אשר אמורה היתה לבחון את השאלות ולהגיש המלצות. כבר עברו חדשים רבים, ולדאבוני הרב, השאלה הזאת, שחלק ניכר מחברי הוועדה רואים בה שאלה קרדינלית בניהול הכספי, לא באה לביטוי במסמך שהונח לפנינו בשבוע שעבר. ברצוני לדעת, מתי תסיים הוועדה את עבודתה. לא קבלנו אינפורמציה בנקודה זאת. (היו"ר י. ארידור: הם החליטו להקים ועדה חדשה.) הוועדה, שאושרה לעניין זה, אינה זהה באופן פרסונלי לוועדה שחיברה את המסמך הזה. סופר לנו, שהוקמה ועדה, הצריכה לבחון איזה תחומים נשארים בטיפול הרשויות המקומיות, ואיזה מהם עוברים לממשלה. אם הוועדה שמציעים, היא אותה הוועדה, אז אני מביע את צערי כפל כפליים.

דובר על קישור הרשויות המקומיות אל מרכז האוטומציה ליד השלטון המקומי. דובר על רכישות מרוכזות, כולל ביטוחים

מה העמדה, היום, לגבי כל השאלות האלה?

ג. אליעזר: מדוע משרד הפנים מאשר הלוואות צמודות, המגיעות עד 40% ומעלה רבית, אם אין לרשויות המקומיות הכח לשאת את זה? מדוע אנחנו לא יכולים לחיות פחות או יותר לפי האפשרויות? אנחנו רואים פה סכומים עצומים, שהעיריות שקועות בהם. מה התועלת במימון בצורה כזאת? אם כן, שיממנו את זה מראש, כי הלא בלאו הכי אחר כך, כשהרשויות המקומיות מסתבכות, הממשלה משלמת את זה. האם לא הגיע הזמן, שנתחיל לחיות לפי היכולת שלנו?

א. גיבלבר: הדיון הזה חוזר על עצמו בוועדת הפנים, זו הפעם השלישית. אני גם כן אחזור על מה שאמרת. אינני בדעה, ששרותים מסוימים - ואפילו אם זה סעד, מבחינת "עניי עירך" - צריכים לעבור ולהיות מסודרים בצורה צנטרליסטית, גם כשאנו מדינה בת למעלה משלשה מליון, ואני מקווה שנגיע ל-8 מליון. המנגנון של שרותים מוניציפליים והשלטון העצמי שלהם, הם הדואגים לעניינים אלה. אנחנו מכניסים בזה אקטיביות מצד הרבה יותר אנשים וכן רצון טוב של הנהבחרים, מאשר לוא זה היה מסודר ע"י פקידות במרכז מסויים ושלטון מרכזי מסויים.

ח"כ בארי אומר שהוא התיאש מהשלטון המקומי בתחומים אלה. אבל, הדבר מעוות בגלל החובות הפוטלים על השלטון המקומי והמשימות אשר עליו לבצע. אינני יודע מדוע לא צריך לממן 100% אלא רק 75% עבור הפעולות היעודיות של המשרדים כגון סעד וחינוך. מדוע בוועדה הזאת מדברים רק על 75% מימון ע"י הממשלה ולא 100%, בעוד שלא נותנים במשך כל השנים לשלטון המקומי להעלות את המסים. את המסים בשלטון המקומי לא מעלים.

לדעתי, צריך היה להגיש הצעת חוק, והתכוננתי להגיש הצעת חוק פרטית, שהממשלה תשלם עבור סעד וחינוך את כל ההוצאות 100% כפי שהן ברשויות המקומיות בכל מקום ומקום. ואז לא יגרמו לכך שינפחו חובות בגלל הרבית הקצוצה ואחר כך יש גרעון מצטבר אשר שוב גורם לניפוח חובות וחוזר חלילה.

אשר לפיתוח, צריכות להיות הלוואות מאושרות של הממשלה בריבית מתאימה, שהרשויות המקומיות תוכלנה לעמוד בתשלומים של ההלוואות ושל הריבית, וזה יתאים לתקציב אשר אף פעם לא יהיה גרעוני. כשם שבממשלה באים ודורשים תקציב נוסף, כאשר יש גרעון, כך צריך להיות לגבי הרשויות המקומיות.

אינני מתאר לעצמי ענף כזה, שיתנהל כמו עסק פרטי, ולא כזרוע של השלטון.

לכן, אני חושב, שהנסיון הזה, לשבת מדי כמה שנים בוועדה ולהגיע להסדר שלמעשה זה אינו מוסדר, זה גסיון להחזיק את הרשויות המקומיות במצב בלתי נסבל. אני משתומם על משרד הפנים, שהוא לא עומד בראש המאבק הזה של השלטון המקומי, כשם שנדהמתי כאשר יו"ר מרכזיה שלטון המקומי אמר שהמצב אינו כזה שצריך כל כך לדאוג. כפי שהוא ישב עם השר ספיר בזמנו והגיע להסדר של איזה שהוא סכום, אבל אחרי זה המצב שוב קשה וזועקים לשמים, הרי זה מעיד שזה מסבך את הרשויות המקומיות שהן מגיעות למצב שדורשים שהן תהינה קרובן למצב הזה. אם יוצרים מצב ותנאים שהן נאלצות לקחת הלוואות ב-40%, הרי יצרנו להן מצב כזה. לדעתי, במצב כזה יו"ר מרכז השלטון המקומי היה צריך להתפטר אבל, אם הוא לא התפטר, האם זה רק כדי שהוא יהיה קרובן ואנו נהיה צדיקים?

נראה לי, שוועדת הפנים צריכה להגיד דברים ברורים בענין זה, ואולי גם לסכם בהצעת חוק, שאני חשבת, אישית, להגיש אותה. קשה לי לעשות את זה, כאשר יו"ר מרכז השלטון המקומי אומר: תחכו, אנחנו מסתדרים. אותו דבר אומר, למעשה, גם משרד הפנים. לכן, קשה לי להציע הלכה למעשה הצעת חוק כזאת.

ב. א. קשת: התסבוכת הזאת, מה שייך למדינה ומה שייך לרשויות המקומיות, זאת תסבוכת אידאולוגית. מר אילון מתקדם,

אבל אינו יכול עוד לעבור את הגבול. כך קורה עם עוד אנשים, וכך קורה בפקידות הבכירה, אנשים עוד לא השתחררו ממה שהיה בתקופת המנדט כאשר הרשות המוניציפלית היתה כעין תחליף לשלטון הממלכתי שלנו. זאת אחת הסיבות המלאכותיות היוצרות מצב, שרשות מקומית יודעת שהיא לא תוכל לקשור קצה בקצה ובסופו של דבר המדינה תצטרך לכסות את הגרעונות של הרשויות, אבל אין עוד ההעזה לאמר: הבה נפסיק את המשחק הזה, ואז יהיה ברור מה נשיל על הרשות המקומית ומה על הרשות המרכזית.

היתה עוד נקודה פסיכולוגית, כאשר חשבו שאם זה יוטל על הממשל המרכזי, זה יפגע ביוקרתם של ראשי הרשויות המקומיות. לדעתי, המצב הוא הפוך, כי לעמוד במסדרונות משרדי הממשלה -- זו פגיעה בראשי הרשויות המקומיות. זה גם מה שקורה: הם מבלים יום-יומיים בשבוע במסדרונות משרדי הממשלה.

הפיגורים בתשלומי הממשלה: אינני יודע מה הם הסכומים, אבל אומרים לי שזה נותן 1/12 וזה עושה חשבון בסוף השנה, האחר עושה חשבון בסוף רבע-שנה וכו'. היתי רוצה לדעת מה הסכום אשר הרשות המקומית משלמת עבור הפיגורים בתשלומי הממשלה. מדוע כאשר אני חייב למישהו כסף ואיני משלם בזמן -- הוא צריך לשאת בהוצאות הרבית? בדרך כלל, בעל-חוב שאינו משלם בזמן, עליו חל תשלום הפיגור. כאן, יוצא, שמשרד הפנים חייב לתת כספים לרשויות המקומיות אך אינו נותן כי אין לו כסף, או מכל סבה אחרת, אבל הרשות המקומית חייבת להתקיים ולוה כספים ומשלמת רבית, ולרוב זו רבית קצוצה. כל זה, נוסף לגרעון המלאכותי של הרשות המקומית. סעיף הגרעון הוא מלאכותי.

היתי רוצה לשמוע ממך רותם, האם לאור המצב הקשה של הרשויות המקומיות, הממשלה מבטיחה לפחות שהתשלומים הפעם לא יגרמו לגרעון בתקציבי הרשויות המקומיות.

א. ורדיגר: בנושא זה של מימון הרשויות המקומיות, אנו כבר דשנו בלי סוף. אני חושב, שכל הדיונים האלה, הם משחק סרק ללא כל תועלת.

היתי מציע לוועדת הפנים בכלל לעזור את הנושא הזה, כי אנחנו מבזים את עצמנו. אני, בהחלט, חושב שכל המקח וממכר סביב בעית תקציבי הרשויות המקומיות, זה מקח וממכר פוליטי ולא חשוב איזה גוף פוליטי עומד בראש הרשות המקומית ואיזה שר ומאיזו מפלגה עומד בראש המשרד. אינני מבין מה כאן המשחק? לוא היה רצון לראות את הדברים נכונה, ולעשות לפי ההבנה הפשוטה של כל אדם ואדם, האם אי אפשר היה למצוא את הדרך?! אבל, כאן, גם מצד משרד הפנים וגם מצד הרשויות המקומיות והשלטון המקומי, אין רצון ללכת לכוון של פתרון הבעיה בצורה נאה ומכובדת ומקובלת.

אני רוצה לשאול את מר רותם -- מדברים על פשיטות-רגל וחובות בסך מליונים והלוואות מאושרות ולא מאושרות -- האם, למעשה, קימת רשות מקומית בישראל אשר פשטה את הרגל? (ש.רותם: פשטה את היד). נכון. אף רשות מקומית לא פשטה את הרגל. אפילו עיריית אילת, לא. וזאת, משום שברגע שצר להם, באים למשרד הפנים, ואם השר לא יכול להסתדר, הוא בצורה דרמטית נפגש עם שר האוצר, ואז מזרפמים מליוני ל"י לכיסוי הגרעונות של הרשויות המקומיות, ואז ממשיכים הלאה.

ובכן, מה המשחק הזה?! אני זוכר, שלפני כמה שנים העליתי את הנושא הזה של מימון הרשויות המקומיות ע"י הממשלה. ראיתי, שמצד אחד הרשויות נכנסות ביודעין לגרעונות. עכשו הן עוד עובדות קצת באחריות, אבל היו תקופות שהרשויות נכנסו לפיתוח בסכומים של מליונים בלי לבנות תקציב, אם זה תאטרונים והיכלי ספורט וכו', ואחר כך באו לממשלה לבקש את עזרתה.

אני הצעתי, שהממשלה אשר ממילא מממנת את השרותים הישירים, אם זה חינוך ואם זה סעד או בריאות, וכך נוצרת כפילות - וכל כפילות היא בזבוז - שעבתי, שהממשלה הלא גם ככה תהיה זו שתשלם את כל החובות, מדוע לא תהיה היא המממנת ישירות? תשובת השרות המקומיות היתה: ברגע, שהממשלה תהיה המממנת של כל השרותים-השרות המקומיות מאבדות את עצמאותן.

ובכן, כאן יש ענין עקרוני, האם גם השלטון המקומי וגם משרד הפנים מוכנים ללכת לפתרון יסודי? כל המקח וממכר והשלאת שלאי על גבי שלאי אינם יכולים להביא לפתרון.

אני מציע, שוועדת הפנים - אם נגיע כלנו לאותה מחשבה, שכאן צריכים לחפש דרך חדשה ונכונה - אני מציע, שנלך בכוון זה של מציאת פתרון יסודי כפי שאמרתי ונציע בפורום זה גם למשרד הפנים וגם לשלטון המקומי. אם זה יהיה כך, אז יש טעם שנשב כאן ונתוכח. אבל, אם הדברים אינם מסתדרים, אלא בכל חצי שנה נשמע אותם הסיפורים - בכך לא יהיה פתרון.

היו"ר י. ארידור: אפשר להניח מסקנות וכעבור חצי שנה לפנות למשרד הפנים כדי לשמוע מה נעשה עם המסקנות האלה.

א. גיבלבר: אני חושב, שצריכים לבוא ולהרצנת בפנינו על ההסדר שהושג.

היו"ר י. ארידור: היתה הרצאה בישיבה הקודמת. אנחנו נבחר ועדת-משנה, שתציע מסקנות.

מ. הכהן: לולא הכרנו את המציאות, שהשלטון המרכזי, על ידי משאביו גורם לתלות-יתר של רשויות מקומיות בתחומים שאינם קשורים לשלטון המוניציפלי, היתי מצטרף לאלה האומרים להעביר אותם תחומים שהיום מטפלים בהם הרשויות המקומיות - לידי הממשלה. אבל, מאחר ואנו מכירים את המציאות, כאשר ראשי ערים עומדים בפתח וחיבים להתפשר בדברים שאינם בתחום פעילותם הישירה, לא בתחום המוניציפלי, כדי לשמור על יחסים טובים עם משרד הפנים - אני מפקפק אם העברת אותם תחומים, שעדיין אינם בטיפולה הישיר של הממשלה, תעזור לשלטון המקומי. יתכן, שזה יחליש את השלטון המקומי עוד יותר.

י. בארי: בעירית תל-אביב קיימת מחלקת אישפוז, קיים סגן ראש עירייה הממונה על המחלקה הזאת וקיים מנגנון המנהל את המחלקה וכו'. אני מודיע במלוא ההכנעה, שאין לעירית תל-אביב כל השפעה ולא יכולה להיות לה השפעה על מדיניות האישפוז ועל אפן הניהול של בית-החולים, הכוונת חולים אל בית החולים, על ויסות וכו'. בתי החולים, בכל אזור גוש דן, ובעיקר בתל-אביב, נמצאים מטעמי אישפוז ממלכתיים, בכי רע, ומה שהעירייה משלמת איננו נעוץ בסמכויותיה אלא מצד אחד בהוצאה תקציבית מסוימת, ומצד שני באחריות פורמלית מסוימת כשהיא כתובת לטענות, אבל למעשה היא גם מחוסרת אחריות.

נמסר לנו, שעירית תל-אביב מממנת 5% בהוצאות האחזקה והמימון בבתי-חולים. עובדה היא, שאין לעירפת תל-אביב כל השפעה. אם קיים מחסור באחיות במדינת ישראל, זה איננו פונקציה של עירית תל-אביב והלחץ של חולים מבת-ים וחולון, וכאשר עקב תורנות באים מיפו וממקומות אחרים, כל זה איננו נתון לשיקול-דעתה של עירית תל-אביב.

הדברים יקבלו משקל פי כמה כשיכנס חוק בריאות חובה, וליד מועצת הבריאות תשב ועדה לתכנון הבריאות ומוסדות האישפוז והיא תחליט לגבי כל בית חולים בכל אזור.

אני שואל, למה עירית תל-אביב צריכה מחלקה

לענייני אישפוז?

סעד: איגוד העובדים הסוציאליים תובע בכל תקף לעבור מהסטטוס שלו כעובדי רשויות מקומיות לסטטוס של עובדי מדינה. אבל, לא רק מבחינת הסטטוס, אלא גם מבחינת הגיבוי ואפשרויות הפעולה. לא צריך דמיון רב כדי לדעת מה טיב הלחצים המופעלים על רשויות מקומיות בעניני סעד ואיזה פתח זה פותח, ומה השיקולים של ראש רשות הרוצה להבחר גם בבחירות הבאות. תופה "מרנינה" היתה לפני מספר חדשי, כאשר רשות מקומית אחת שכרה חדרים בתחום רשות מקומית אחרת כדי להעביר אליה את מקרי הסעד. תופעה מכוונת ומבישה זו לא היתה קורית, אלמלא חייבת היתה הרשות המקומית לטפל בנושא הסעד.

הטענה העיקרית של ראשי הרשויות המקומיות היא, שאנו מנסים לוציא מתחום סמכותן נושאים מסוימים, שרותים ממלכתיים מסוימים - אגב, לא כל ראשי הרשויות המקומיות שותפים לדעה שהביע ח"כ גיבלבר, ויש כאלה שיבכרו על כך שיוציאו מהן שרותים - אבל, הטענה העיקרית היא, שמוציאים מידיהן תחומי פעולה, והם שואלים האם רוצים שהם יעקו רק בניקוי האשפה.

בכל הכבוד, הנקיזן הוא יעוד רציני; ניקוי האשפה, המדרכות, חזות העיר, גנים וירק... לכן, יש להעביר שרותים מסוימים כליל מתחום הטיפול של רשויות מקומיות.

ג. אליעד:
אני מאד מודאג אם אנו ניצור מצב, שאחד יממן ואחד יעשה הוצאות, ובין המממן ומוציא הכספים לא יהיה שום קשר של פיקוח; הממשלה תיתן תקציב והעיריות יבזבזו אותו.

אני שמח, שאצלנו במפלגה, קבלנו החלטה. בבקשה, שהממשלה תחליט למנות מנהל עיר והוא יעבוד לפי תקציב קבוע מראש, ואז אני אדע שאין פה כפילויות ויש תקציב מסודר מראש.

אני בעד שלטון מקומי עצמאי, אבל אני רוצה להגביל אותו לאותם דברים הנוגעים ישירות לציבור במקום, והוא צריך לממן אותם מהציבור במקום. דרושה, לפעמים, עזרה מסוימת של רשות מרכזית. אבל, מה שמדאיג אותי הוא, אם נכון מה שאמר מר רותם, שכאילו השלטון המקומי לא משתתף באף אגודה בתקציב בתי-חולים, ואז בשביל מה צריכה להיות מחלקת אישפוז ומנגבון גדול בשטח זה? האם אין זה שריד מתקופת המנדט?

אני לא חושב, שהעיריה היא כתובת לתלונות על סעד ובריאות. אני משוכנע, שכאשר יש בעיה של בית-חולים, המחשבה של האנשים היא על המדינה ולא חושבים לקבל את התשובה מהעיריה. ברשויות שאין בהן בתי-חולים, האם הם לא יודעים שיש כתובת של המדינה? ז"א, העיריה אינה כתובת מבחינת הביקורת והתביעה לעשייה, אלא מבחינת העזרה לתבוע מהאחר. אם כך, בשביל מה אני צריך את זה, ח"כ גיבלבר? מה ז"א "עניי עירך קודמים"? זה אמור כאשר העיריה מספקת את האמצעים לכך. אבל, אם אתה דורש שהמדינה תספק את האמצעים, אז אלה עניי עמך ומדינתך ולא עניי עירך.

בצדק, העיר ח"כ בארי, ואני רואה את פקידי הסעד בעיריה. אינני יודע בשביל מה זה דרוש. להפך - שהמדינה תאמר שיש מדינה והיא תדאג. בנושאים אלה היא תדאג. יש כן הרבה שרותים, שהמדינה נותנת, מדוע זה לא יהיה אחד מהם? אם ח"כ גיבלבר מתכוון להציע חוק שהממשלה תיתן את הכסף והפונקציות יבוצעו ע"י העיריות ללא פיקוח הממשלה - זה מדאיג אותי מאד.

אם יש תקציב, אז בודאי ובודאי הממשלה צריכה לממן בזמן. אם לא - כי אז היא צריכה לשלם רבית פיגורים, ולא הרשויות המקומיות.

אני רוצה שלרשות המקומית תהיה עצמאות עם תכנון בניה, עצים, צמחיה, גנים ונקיון. אני חושב, שגם את החינוך צריך להשאיר בידי העיריה וכן עניני הגיינה בתוך העיר. אני גם רוצה שלא יהיו יתושים. יש מקומות שזאת בעיה. אם יש אפשרות להוציא מהעיריה אותם תפקידים שאינם קשורים ישירות אליה - אני מציע לבדוק זאת ולהעביר לאחריות הממשלה. אני תומך בזה, בהחלט. אני תומך בזה, שהממשלה צריכה לשלם בזמן, ואם לא - שהיא תישא ברבית פיגורים.

אני, בהחלט חושב, שצריכים לתת לרשויות המקומיות אפשרות להמשיך בענייני נקיון, גנים ותחומים שהם תחומי פעולה אשר מתאימים להן.

א. הרליץ: הנושא של מתן שרותים בארץ, הוא הנושא אשר מטריד אותי יותר מכל, ואינני רואה כמוקד הבעיה הזאת את בנותן השרות - בין אם זה משרד ממלכתי או רשות מוניציפלית - אלא את מקבל השרות, ובאיזה שיטה הוא יקבל את השרות הטוב ביותר.

העניין הזה אצלנו, בכרח ההסטוריה, נבנה שלאים שלאים. אבל, גם בארצות אחרות, העניין הזה מדאיג את הציבור והמימשל, כי הציפיות של האזרח מהמימשל בעידון של שרותי רווחה, הולכות ועולות.

נראה לי, שלא יהיה פתרון עד שלא תוקם ועדה, בדוגמת הוועדה של "סיבום" באנגליה, שעשתה כמעט מהפכה והעבירה את כל שרותי הרווחה ברשויות המקומיות למימון ממלכתי. היא לא הקימה משרד לשרותי רווחה. היא דוקא, ברמה הממלכתית, השאירה כל משרד במקומו, אבל דאגה לשרות במקום. (ב.צ.קשת: ז"א מימון במרכז ושרות במקום). זה מתבצע באנגליה כשלוש שנים בקשיים גדולים, כי זה באמת הביא לרה-ארגון. אינני יודעת אם זה פתרון לגבי דינו, אבל נדמה לי, שהדבר המתחייב כרגע הוא שתקום ועדה כזאת שתבחון את המבנה הארגוני של מתן שרותים לאזרח תוך בדיקת תפקידי השלטון המקומי והמימון בעניין זה.

י. תמיר: את העמדה שלנו מאפיינת השמרנות הבלתי-מובנת בתחום השלטון המקומי. ירשנו מידי הבריטים דפוסים של שלטון מקומי, ובמשך 27 שנים אינני רואה שאנו חורגים מהדפוסים האלה, שאינם הולמים את התקופה שלנו.

לפני שלש שנים הוגשה הצעת איחוד גוש דן במסגרת מסוימת ע"י ועדת בן-שחר. האם מישהו זוכר מה עלה בגורלן של אותן מסקנות?

במשך תקופת קיומה של המדינה, השתנו פני הערים בגוש דן מבחינה גאוגרפית ומינהלית עד ללא הכר. בתחום המינהל, התיקצוב, שיטות העבודה, מתן השרותים - שדם דבר לא השתנה. עדיין, ראשי השלטון המקומי ומנהיגיו מכל המפלגות, שרונים באסליה נוראה, שכלל שהעיר יותר גדולה, ראש העיר ומועצת העיריה יותר מכוונים. זאת תופעה, שבתקופת א.חושי, רוקח וקריניצי, היתה נכונה. אבל, היום כשכל מעיננו היו צריכים להיות כיצד לשפר את איכות החיים בעיר, התופעה הזאת אין לה מקום.

אנחנו לא ירשנו מהבריטים משטרה עירונית. לוא היתה משטרה עירונית בתקופת הבריטים, אני בטוח, שבכל עיריה קטנה היתה קיימת גם היום משטרה עירונית ולא היינו יכולים לבטל את זה. שמרונות כזאת של ההנהגה הממלכתית, אני לא יכול להבין. מדוע אינכם נותנים יד להביא לתמורות הכרחיות שאינן בהכרח קשורות בשנינויים פוליטיים, אם יש לפחות חשש כזה.

אני חושב, שהנושא העיקרי לנגד עינינו צריך להיות כיצד ליעל את השרותים. דברה על כך ח"כ הרלפץ ודיבר על כך בארי. השרותים הם עיקר העיקרים, על פיהם ייקבע שיב חיינו בדור הבא.

מכיון שמטילים על השלטון המקומי דברים שאינם שייכים לו ואינם ממומנים על ידו, אלא זה פרי מורשת שאינה תואמת לזמן הרי כח השלטון המקומי אינו עומד לו להשתלש על הכל; על נקיון, סעד, בריאות, חינוך וכו'. כיון שהוא לא יכל לעשות זאת - עושים חלקים חלקים, והתוצאה היא ירידה ברמת השרותים.

המסקנה - יש להפריד ביניהם. דיברו על כך, אבל איננו מגיעים לביצוע. הכל נשאר בגדר מסקנות והמלצות.

שרש הרע בגוש דן, שהוא הכרך המטרופוליטני הגדול ביותר במדינה, שהמינהל אפילו איננו משתנה מבחינת האינטרסים הבין-עירוניים, פגון הפרדת אזורים, בעית הפסולת וכדומה.

אני מציע שנסיק מסקנות חד-פעמיות, שתוקמנה שתי ועדות ממלכתיות; ועדה אחת לפסיקה מהירה ככל האפשר על שינויים מינהליים, אדמיניסטרטיביים, המתבקשים מכרח שינויי הזמן בתחומים המוניציפליים בערים הגדולות. צריך לעשות הכל כדי לתקן את הניהול השמרני, שהיום איננו עונה על הצרכים.

ב. יש לפסוק איזה שרותים צריכים להשאר בתחום השלטון המוניציפלי ואלו צריכים להיות ממומנים ומבוצעים ע"י השלטון המרכזי. צריך להקציב לזה זמן. המלצות כאלה צריכות להיות מוכנות תוך פרק זמן של חצי שנה או שנה.

היתה לי הזדמנות, בארצ"ב, לעמוד על בעיות מסוג זה. באותן מדינות שיש תחושה רבה ורגישות לנושא של שרותים, נעשות עבודות לשינויים בצורה מדהימה. כל המקומות באו לכלל מסקנה, שהשלטון המרכזי צריך להוציא מתחומי השלטון המקומי תחומי פעולה שאינם הולמים את התקופה הזאת. מה שטוב לשוודים, לאנגלים ולגרמנים, טוב גם לנו, אבל אין לנו הכח לבצע. אולי על ידי החלטות מאד מאד בוטות, שנתאחד בהן כלנו, אפשר יהיה להעלא ענין פוליטי, אלא מוניציפלי ממסלתי מובהק.

ש. רותם : אתם נכנסתם לאחת הבעיות היסודיות של החברה, וזו בעיה לא רק בישראל, אלא בכל העולם, וזו הבעיה: מינהל מקומי או מינהל ממלכתי. בעולם הגיעו ביחס לזה דוקא למסקנה הפוכה; למרות שיש ריכוזים מסוימים המוציאים מרשויות מקומיות שרותים ממלכתיים כגון שדות תעופה, משטרה מקומית וכו', אבל מתוך מחקרים שנעשו אנו רואים שע"י מיסוד שרותים הנוגעים לבני אדם, כגון שרותי סעד, התוצאות הן שליליות ביותר. היום מדברים על כך, שצריך לעניין את הציבור, לעניין את השכין בשלום שכנו, ולא צריך להעביר את זה לפקיד המנגנון.

אצלנו, היהודים, הנושא של גמילות חסדים, תופש יותר מאשר התופעה של עובדת סוציאלית מטעם מוסד ממלכתי. מה שחשוב הוא הקשר והיחס האנושי. אם אנו חושבים, שאפשר הכל להעביר למוסד מרכזי - זה עומד בסתירה להנחות אלה.

רשות מקומית לא יכולה היום לשאת נושא של בית-חולים, כי היום בונים בית-חולים אצלנו וזה מבנה שונה.

ההתפתחות היא כזאת שתחילה היה אב המשפחה אשר דאג לחינוך ובריאות וכו'. אחר כך היתה קבוצה יותר גדולה וידועה ההתפתחות כאשר הגיעו לאיגוד נפתי ואחרי זה המדינה. היום, כאשר מתבוננים וקוראים עתונים, מדובר בדרך כלל על ענייני תכנון במגמה לשתף את הציבור. לא רוצים, שרק מספר ארכיטקטים יתכננו הכל. רוצים שהציבור יהיה שותף לזה.

הלא לא יתכן שהכל ייקבע בשלטון המרכזי בדברים שיש בהם שוני בין מקום למקום. הלא לא יתכן שמחלקה במשרד החינוך תקבע כמה צבע צריך לחלון בכתה, מה שטח הגינה וכו'. האם הכל יהיה כל כך פורמלי ואחיד בכל הארץ? יש בעיות שונות בכל מקום והשלטון המקומי צריך לפעול בענין זה.

העברת שרותים קשורה גם במימון. אחד הדברים שלגביהם אנחנו יכולים היום להסיק מסקנות, זה לגבי העובדה שאנו לקחנו מהרשויות המקומיות אחריות לגבי שרותים. מאז, הלא נתנו להם באופן חפשי להכין את התקציב שלהם ולאזן את התקציב, ולכן מאז יש יותר חסכון ויעול ברשויות המקומיות. היום, חולון לא תבטל את המחשב, כי הם יודעים שהם לא אחראים והממשלה תכסה את ההפסד. משרד הפנים לוחם כל השנים על התפישה להחזיר את האחריות הכספית לרשויות המקומיות. בוועדת המומחים נשארנו במיעוט, כי אמרנו שלא יתכן בשום שרות השתתפות הממשלה יותר מ-50%. זה ידוע, שמי שאינו אחראי להוצאות, הוא גם אינו זהיר ואינו שומר על הרכוש. מי שיודע שהוא צריך לשלם - הוא גם אחראי יותר.

אנחנו כבר נכנסנו כאן לטרנס כזה שיש מי שנותן, ואיש לא צריך לדאוג. עלינו להביא לכך שהתושב, האזרח והאדם, הוא צריך להיות אחראי לעצמו וגם לאחרים, ולא לחשוב שאפשר באפן אוטומטי לקבל הכל. אנו רואים מה התוצאות של בנהג כזה.

הגרעון הכספי ברשויות המקומיות, באפן יחסי אינו כל כך גדול, אבי הוא מכניס גם את המדינה להוצאות מיותרות.

אינני רואה בענין ההצמדה, אסון כל כך גדול, כי גם כאשר אזרח מקבל הלוואה צמודה, ומשכורתו גם כן משתנה, הוא יכול לשלם את הרבית.

העיריה לא משלמת משכורות צמודות כמו החובות. נ. אליעד: אם אי אפשר להתקיים, צריך להדק את החגורה.

אנחנו לא חפשיים לקבוע את מחירי הנפט בעולם, לכן אנחנו צריכים לקבל משכורות לפי זה ולשלם משכורות לפי זה. ש. רותם:

נושא חלוקת משאבי המדינה, איננו דבר כל כך קל. כל מה שקרה במשך כל השנים כאן, הוא מפני שיש לנו משק שהוא קצת מתוכנן ויש עגה שצריך לחלק אותה והממשלה מחליטה כמה היא יכולה להפריש לשרותים ובאיזה מדה, וזה עדיין לא מצובש ב-100% ואולי זה קצת חורק. אבל, להגיד שהממשלה תשלם 100% - לפי כל הכללים של פיקוח, זה בלתי אפשרי. איננו יכולים להרשות לעצמנו, על כל פקיד של רשות מקומית, להעמיד פקיד ממשלתי שיפקח עליו.

היו"ר י. ארידור: מדוע לא תעבירו את זה למדינה, אם כך?

ש. רותם: כי זה יותר טוב.

באנגליה, יש משרד סעד וגם סעד ברשויות המקומיות? יש משרד סעד. למה צריך להוריד את הסעד לפקידים של עיריית תל-אביב? נ. אליעד:

אני מבקש מח"כ אליעד שישב שבוע ימים במשרד הסעד ויראה את המקרים. ח"כ אליעד, אם אתה חושב שהכל צריך להחליט אפקיד במשרד הממשלתי, והכל צריך להיות לפי הכללים הכתובים באיזה ספר, ובכך זה לא כך. זה בלתי אפשרי; צריך גם קצת לב לענין הזה. במשרד ממשלתי יש תקנון ויש תקשור, חוק וסעיפים. ש. רותם:

האם דברת עם העובדים הסוציאליים? י. בארי:

ש. רותם: כן.

היו"ר י. ארידור: בוועדת המנכ"לים לא נקבעה עמדה בענין זה.

אני מסכים בהחלט, שהמחלקה בעיריית תל-אביב אינה צריכה להיות קיימת, אולי. אבל זו מחלקה לבריאות ויש שם טיפול לכל מיני דברים אחרים. אין מחלקה לטיפול בבתי-חולים. זה לזכותו של השר שפירא המנוח, שהעביר את הענין הזה של בתי-חולים לממשלה. ש. רותם:

היו"ר י. ארידור: בהצעה שלכם כתוב 75% השתתפות מימון.

ש. רותם: למעשה, אין בית-חולים עירוני, יותר.

היו"ר י. ארידור: מדוע זה לא מופיע בהמלצות שלכם? אם בית-החולים לא שייך לרשות המקומית, היה צריך לכתוב במסקנות, שיהיו דברים שיסודו ברשות המקומית במימון 100% מהממשלה.

ש. רותם:
בתל-אביב אין בית חולים עירוני. אפילו את הכנין מכרו לממשלה. למעשה, היום זה בית חולים ממשלתי. איפה יש בית חולים עירוני? הכל ממנת הממשלה. אין חילוקי-דעות ביננו.

נ. אליעד:
אבל, אפילו לכתוב שזה עירוני-ממשלתי, זה מיותר. זה מצוהך.

ש. רותם:
זה שכתוב עירוני-ממשלתי, לא זאת הבעיה. אנחנו בוועדת המומחים הצענו שהשתתפות הממשלה בכל השרותים שהיא שותפה בהם, תהיה לא יותר מ-50%.

היו"ר י. ארידור: לענין שרותי חובה - 75%.

ש. רותם: אני מתכוון לוועדת המומחים.

ב. צ. קשת: אתה מגלה לנו דבר, אבל כלפינו אתה מופיע כנציג הממשלה ולא כחבר ועדת המומחים.

ש. רותם: הדבר הזה גם היה מתקבל על ידי נציגי הוועדה כלם, אבל הם לא רצו לעשות את הניתוח בבת אחת.

היו"ר י. ארידור: השתתפות משרדי הממשלה היעודיים במימון שרותי חובה תהיה בשעור של 75% מהעלות הראלית, על בסיס תקני.

זה יהיה או לא יהיה?

ש. רותם: אני רוצה לנמק מה מאחרי זה.

היו"ר י. ארידור: האם משרד הפנים מתיצב מאחרי זה?

ש. רותם: כן. מה היתה הפילוסופיה בענין זה? הפילוסופיה היתה שאם אין השתתפות מסיבית של הרשות המקומית - אין אחריות מספיקה.

ב. צ. קשת: מר רותם מסביר לנו למה זה 75% ולא 100% ע"י כך שהוא מסביר שלדעתו היה צריך להיות 50%. ז"א ה-75% זו פשרה.

ש. רותם: אנחנו אומרים, שאם אין אחריות של האיש המוציא את הכסף, שתהיה גם הכנסת אותו סכום, אז לא תהיה אחריות.

היו"ר י. ארידור: אם אתה תוריד את האחוז יותר ויותר, אתה תגיע לאחד משני הדברים: או שתגדיל את מענק משרד הפנים, או תצטרך להגדיל את המסים, ואז זה יהיה תלוי ביכולת הכספית של הרשות המקומית ושל תושביה.

ש. רותם: אין לי כאן מספרים סטטיסטיים של שכר והכנסות של תושבי המדינה, אבל אנחנו יודעים מה קונים היום במדינה ומה העסקים שעושים היום במדינה. אני לוקח את תל-אביב, רושלים, רמת-גן, חולון, ראשל"צ, ובמקומות האלה התושבים יכולים לשלם הרבה יותר מסים מאשר היום. בתל-אביב באים 700,000 תושבים מחוץ לעיר והכסף שהם מוציאים בעיר, זאת הכנסה של תושבי תל-אביב. האם תושבי תל-אביב לא יכולים לשלם יותר מסים ולכסות חלק גדול יותר מההוצאות של הרשויות המקומיות?

ב.צ.קשת:

אתה חושב, שפועל הגר בתל-אביב ופקיד הגר בתל-אביב
נהנה מזה שהסוחר מוכר משהו לאיש מטבריה הבא לתל-אביב?

ש.רותם:

כשאתה נכנס לחנות במקום קטן, המבחר בה מצומצם, אבל
כשאתה, הגר בתל-אביב, נכנס לכל-בו גדול ויש שם סחורה
מסוגים שונים, זה דבר שאתה נהנה ממנו.

י. בארי:

תושב תל-אביב "נהנה" מעודף הרעש והזיהום, ועל זה הוא
צריך לשלם תוספת מסים.

ב.צ.קשת:

מה אני נהנה מזה שיש הרבה סופרמרקטים?

י. תמיר:

זאת הדוגמא של שמרנות.

י. ארידור:

אנחנו מחילים כלל בלתי נכון על כל המקומות,
בגלל מקום מסויים.

ש. רותם:

רוב התושבים, ממילא ישלמו. ישלמו, כאן או כאן.
אנחנו יודעים שיש מגבלות מסוימות, אבל אזרח בעיר
גדולה, נשבאים אליה הרבה אנשים מהחוץ, מקבל יותר שירותים.

י. בארי:

מי צריך לשלם עבור התאטרון הזה שבאים אליו
מערים ומרשויות אחרות?

ש. רותם:

אתם רואים שהבעיה לא כל כך פשוטה ואי אפשר אחרי
שעתים להסיק מסקנות. ועדה, שיש שבים בה מומחים,
דנה פניה זה, ואני מפנה אתכם לסעיף מס. 9. זאת הצעה להקים ועדה
בלתי תלויה, שיהיו בה פרופסורים ואנשים המכירים את כלל הבעיות.
הוועדה הזאת תצטרך לבדוק בדיקה מקיפה את מכלול הנושאים הנוגעים
לתיפקוד הרשויות המקומיות ומבנה השלטון המקומי, חלוקת תפקידים
בין השלטון המרכזי והשלטון המקומי, מפת הרשויות המקומיות, עקרונות
יסוד לרפורמה, חקיקה וכו'.

י. בארי:

האם זה לא היה מתפקידה של ועדה זאת אשר ממליצה
להקים ועדה?

ש. רותם:

הוועדה בחנה את הדברים והגיעה למסקנה שזאת מטאריה
כה חמורה, שיש להקים ועדה לשם כך. חברי הוועדה
עיבדו הצעות למצב הכספי ל-2-3 שנים כדי להגיע למעבר, ובינתיים
תדרך הוועדה אשר תקום ותמצא תשובה לבעיות.

שאלו כאן מספר שאלות לעצם המצב הכספי של השלטון
המקומי. מאותה סבה שלא נתנו להם להעלות את המסים, פגעו ביעול
ובחיסכון. בכל אופן, פעולות האוטומציה והמשכורות לכל הרשויות
המקומיות - פרט לתל-אביב וחולון - כל זה ירוכז בפעולות המחשב.
אנחנו היום מנהלים את רוב רובם של חשבונות המים והמסים ברשויות
המקומיות, גם הנהלת החשבונות כמעט בכל הרשויות המקומיות. אנו
עומדים לפתח את זה גם במערכת החינוך. אני מקווה, שבגיע להסדר עם
מינהל מקרקעי ישראל והטאבו על הקמת קבץ שימושי קרקע.

הקמנו צוות הבונה את המבנה הארגוני של הרשויות
המקומיות. יש הצעות על שינוי מבנה. הוועדה אשר תספד בענין המבנה,
תצטרך לתת תשובה לזה. אנחנו בענין זה לא נשארנו במצב כפי שהיה
בתקופת המנדט, כי אצלנו למעשה ראשי הרשויות המקומיות הם מנהלים
כלליים של הרשות המקומית. בעולם זה לא כך. זה קיים רק אצלנו
בארץ. ראש הרשות המקומית, אצלנו, הוא גם המנהל הכללי.

ודאי יש בעיות של פיגורים בתשלומים, אבל קופת המדינה גם כן מוגבלת. אם אין הכנסות, הרי הממשלה לא יכולה לקחת הלוואות מבנק ישראל מעבר לגבול מסוים בניגוד למדיניות המוניטרית. יש חדש אחד, שבו יש פחות הכנסות, כי זה חפש ואנשים מוציאים את הכסף בנסיעה לבתי-הבראה, למשל, ואז ברור שיש פחות כסף. חלק מתקציב המדינה ממומן ע"י אגרות חוב, וגם בשטח זה פעם יש יותר ופעם פחות. לכן, לא תמיד קופת המדינה נמצאת באותו מצב.

עכשו חוסלו כל הפיגורים האלה, כי היה ויכוח על איזון השנה הזאת ושר האוצר סיכם עם שר הפנים על עוד 160 מליון ל"י לרשויות המקומיות, ואנחנו מתווכחים על עוד 140 מליון ל"י.

לבעיה אחת אין פתרון, וזוהי הצרעון המצטבר. זה קשור לתקציב פיתוח. הממשלה פועלת על פי החלטות בכנסת. אם יש חוק חינוך חובה המטיל על הרשויות המקומיות לדאוג לגבי ילדים ולכתות בתי-ספר עד כיתה ט', הרשות המקומית צריכה לדאוג להם למבנים, ומצד שני נותנים רק מחצית התקציב לבניית המבנים לבתי-ספר, הרי לא ראה שר הפנים אפשרות לא לאשר מימון בתנאים לא כל כך נוחים.

נ. אליעד: זאת לא שיטה. או שהממשלה נותנת, או שהיא לא נותנת. אם זה כך, אז שר הפנים צריך להתקומם, אבל לא לאשר הלוואות ברבית גבוהה. הרשויות משלמות 11% צדד צמוד.

ש. רותם: החלטנו, שהחל משנת כספים 76 לא מאשרים יותר הלוואות לעיריות בתנאים אלה. הרבית 9% צמוד.

נ. אליעד: ב-4% יש אגרות חוב ממשלתיות. למה אי אפשר לתת להם מזה?

ש. רותם: אין ספק. יש שוק חפשי. לא אני הכתובת בענין זה. משרד הפנים לא יאשר קבלת הלוואות, פרט להלוואות שהן מכוונות ע"י המדינה, ולא יאשרו פעולות פיתוח שאין להן מימון מלא. לכן, אנו מקווים, שאם ההמלצות שהובאו לכאן בקשר לתקופה של שלש שנים, יבוצעו - ואנו כבר קבלנו "אור ירוק" שאפשר להעלות את ההכנסות העצמיות ואפשר לתקן כמה עיוותים - ואם הממשלה תשלם את ה-1/12 של סכומי התקציב בלי לקבל בכל חדש דוח, אלא יעשו זאת בצורה כזאת שזה יהיה פעם בשנה או פעמיים בשנה, ויהיה פיקוח על הכסף, אז אנו מקווים לפחות לחסוך כמה מאות מליוני ל"י רבית במשך שנה, ואז נשפור את המצב הכספי של הרשויות המקומיות.

אני מקווה, שאם ניפגש בשנה הבאה, הדיווח יהיה יותר ורוד ויפה.

אני מציע לחברי הוועדה, בסיכום, שיחזקו יותר את המלצה מס. 9 בענין הקמת ועדה.

כל המלצה על 100% מימון, לא תקבל. לא יתכן, שמי שאיבנו אחראי על יצירת הכסף, יחליט על הוצאת הכסף.

לכן, אני תומך מאד בהצעה אשר תחזק את המלצה מס. 9 ובקבלת ההמלצות.

אני חושב שבועדה הזאת צריכים להיות גם חברי כנסת וזה יהיה לברכה. טוב שבועדת המומחים יהיו גם חברי כנסת.

א. גיבלבר:

אם הכוונה היא להקמת ועדה - זה בסדר. יש לביטוח ביטוח חילוקי-דעות לגבי שאלה יסודית מסוימת. אני צריך להתייעץ עם הטיעה לגבי הענין הזה, אם עומדים להצביע על זה. אם אתה מציע ועדה - אינני מתייעץ.

היו"ר י. ארידור: אני מציע ועדה להצעת מסקנות לוועדת הפנים.
אני מציע ועדת-משנה, שהיו"ר שלה יהיה ח"כ י. בארי
וחבריה יהיו חברי-הכנסת גיבלבר, אליעד, הרליץ וי. תמיר או קשת.
זאת ועדה להצעת מסקנות לוועדת הפנים.

היו"ר י. ארידור: יש להקים ועדת-משנה בקשר להצעת ח"כ גיבלבר
ואבו-רביע.

ב.צ. קשת: זה איננו שלב פורמלי.

היו"ר י. ארידור: עמדתי היתה, גם בנושא של מבשרת ציון, להעביר
לוועדת-משנה. גם אז, ח"כ קשת התנגד. אני מקבל
את ההתנגדות של ח"כ קשת. נעלה את זה לסדר-היום מבחינה פורמלית
לאחת הישיבות הקרובות ונזמין את המציעים. ועדת-המשנה תזמין את מי
שהיא רוצה.

י. בארי: היתי מעלה את הצעתי בסדר היום במליאת הכנסת,
אלמלא אנו עומדים בפני גיבוש מסקנות בעקבות
הצעתו של ח"כ קשת בנושא המשטרה בכלל.

הידיעה שפורסמה בעמוד ראשון באחד מעיתוני הערב
על פרשה חדשה של דמי-חסות, הכרוכה בעקירת עצים, היא פשע חמור
מבחינה פלילית.

אם נכונה האינפורמציה שנמסרה שם, הרי כשפנה
המתלונן למשטרה, אמרו לו: "תביא ראיות ואז נספל בכך". ההגורשים
דמי חסות אמרו לו: "אתה רוצה לשבור על העצים - תשלם". כשהוא סילק
אותם - עקרו את העצים.

בטרם אנו מגבשים המלצות בעניני המשטרה, בעניני
התקציב וכח-אדם וכו', היתי מבקש שהוועדה תקיים דיון בשאלת
הערכות המשטרה ספציפית לנושא דמי חסות, כי אני רואה בזה סכנה
חמורה לאפיה החברתי של מדינת ישראל. זה טעון דיון מיוחד בוועדה
בנוכחות אנשי משטרה.

היו"ר י. ארידור: קיימנו דיון מקיף בעניני משטרה ולא נוכל לקיים
דיון כזה תוך השבועיים הקרובים.

אני מציע, שח"כ בארי יעלה את השאלה הזאת בוועדת
המשנה, ותזמנו את האנשים לענין זה. אולי ועדת-המשנה לעניני
המשטרה תבדוק את הנושא הזה.

ג. אליעד: למה זה לא יהיה בסדר-היום?

י. בארי: הואיל ואנו עומדים להגיש המלצות בנושא המשטרה,
רציתי שנדון גם בזה.

היו"ר י. ארידור: ועדת-המשנה לעניני משטרה תעלה את הנקודה הזאת
ותברר אותה.